

Aluevaalien äänestyspaikkojen ja ennakkoäänestyspaikan aukioloajan määrittäminen

1/00.00.00/2021

Khall 13.09.2021 § 245 (Valm. hallintojohtaja)

Seuraavat yleiset vaalit ovat aluevaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 23.1.2022. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 12.–18.1.2022 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 12.–15.1.2022 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 5.1.2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 241/2020) on hyväksytty eduskunnassa ja sitä koskeva lainsäädäntö tulee osittain voimaan 1.7.2021. Uudistuksessa maahan perustetaan 21 hyvinvointialuetta, joista jokaisella on aluevaltuusto, joka valitaan yleisillä vaaleilla.

Aluevaaleja koskevat säännökset on lisätty vaalilakiin (714/1998) vaalilain muutoksella (x/2021). Vaalilain 143 a §:n mukaan aluevaalit toimitetaan samanaikaisesti kuntavaalien kanssa ja näin toimitaan vuodesta 2025 lukien. Edellä mainitun sote-uudistuksen toimeenpanoja voimaannuttavan lain 16 §:ssä kuitenkin säädetään, että ensimmäiset aluevaalit toimitetaan omina erillisinä vaaleinaan sunnuntaina 23.1.2022. Näissä vaaleissa valitun aluevaltuuston toimikausi alkaa 1.3.2022 ja jatkuu toukokuun 2025 loppuun.

Aluevaalit toimitetaan kunnissa pääpiirteissään samalla tavalla kuin kuntavaalit, kuitenkin siten, että ehdokasasetteluun liittyvistä tehtävistä ja vaalien tuloksen vahvistamisesta huolehtii kunnan keskusvaalilautakunnan sijasta uusi viranomainen, aluevaalilautakunta.

Aluevaalilautakunnan asettaa aluevaltuusto, mutta ensimmäisissä aluevaaleissa kuitenkin aluehallintovirasto.

Työnjako eri vaaliviranomaisten välillä aluevaaleissa on siten pääpiirteittäin seuraava:

Kunnan vaaliviranomaiset:

Kunnan keskusvaalilautakunta:

- ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa,
- ennakoäänestysasiakirjojen tarkastus,
- ennakoäänien laskenta ja vaalipäivän äänen tarkastuslaskenta sekä vahvistettujen äänimäärien ilmoittaminen vaalitietojärjestelmän

välityksellä aluevaalilautakunnalle.

Vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunnat:

- ennakkoäänestyksen toimittaminen.

Vaalilautakunnat:

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta.

Aluevaalilautakunta:

- ehdokashakemusten käsittely sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen ja sen jakelu hyvinvointialueen kunnille,

- vaalien tuloksen vahvistaminen hyvinvointialueen tasolla (kuntien ilmoittamien äänimäärien laskeminen yhteen ja mahdolliset arvonnat).

Vaalipiirilautakunnilla ei ole aluevaaleissa mitään tehtäviä.

Ennakkoäänestyspaikan määrääminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa.

Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi

ennakkoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan yleisten

ennakkoäänestyspaikkojen määräämisessä kunnanhallituksen on otettava huomioon seuraavat seikat:

- ennakkoäänestyspaikkoja tulisi perustaa riittävä määrä ja eri puolille kuntaa/kaupunkia, jotta äänestäjät jakaantuisivat mahdollisimman tasaisesti eri paikkojen kesken, jolloin suuria ruuhkia ei syntyisi

- ennakkoäänestyspaikkoja on oltava riittävästi suhteutettuna äänioikeutettujen määrään

- ennakkoäänestyspaikat olisi syytä määrätä siten, että äänestäjien on helppo asioida ja osata vaivattomasti, myös taajaman ulkopuolella asuvien

- ennakkoäänestyspaikan tulisi olla aatteellisilta ja poliittisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton

- ennakkoäänestyspaikan esteettömyyteen on kiinnitettävä huomiota

- järjestyksenpito ja vaalimainontakielto

- riittävät tilat ja riittävästi toimitsijoita

- paloturvallisuus

Lisäksi oikeusministeriö on ohjeistanut kuntia koronavirustilanteessa seuraavasti:

Koronavirustilanteessa tärkeä näkökulma on myös turvallisuus:

- Äänestäjän tulee olla turvallista äänestää ja vaalitoimitsijoiden tulee olla turvallista hoitaa tehtäviään.

- Ennakkoäänestystilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä

pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan.

- Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

- Ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

- Äänestäjien muodostamissa jonoissa ja toisaalta myös äänestäjien ja vaalitoimitsijoiden välillä on kyettävä pitämään riittävät turvavälit.

- Ennakkoäänestyspaikassa tulee myös olla näkyvästi esillä äänestäjille tarkoitettu turvaväleistä kertova opastus.

Oikeusministeriö antaa vaaliohjeissaan tarkempia ohjeita ennakkoäänestyspaikan varustelusta koronavirukseen liittyen, esimerkiksi vaalivirkailijoiden mahdollisesta suojarustuksesta, käsihuuhteen käytöstä ja suoja-pleksien mahdollisesta käytämisestä.

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson (12.–18.1.2022) päivänä. Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka. Kunta voi halutessaan tiedottaa, että osaa vaalilain mukaisesta päivittäisestä ajasta, esimerkiksi klo 8-10, suositellaan ensisijaisesti koronan riskiryhmiin kuuluville äänestäjille.

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samana vaaleista toiseen, jotta äänestäjät tietävät, missä se on. Kunnan on tiedotettava tehokkaasti yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Haapaveden kaupunki on järjestänyt ennakkoäänestyksen vaaleissa vuodesta 2007 alkaen. Äänestyspaikkana on ollut kaupungintalo.

Lisäksi vaalilain 9 §:n nojalla kunnanhallitus määrää muut sosiaalihuollon toimintayksiköt, joissa suoritetaan ennakkoäänestys. Aikaisemmin vaaleissa muiksi sosiaalihuollon toimintayksiköiksi on

määrätty seuraavat yksiköt:

- Paakkilanhovin palveluasunnot
- Peltolan ja Rantalan pienryhmäkodit
- Metsärinteen palvelukoti
- Hoitokoti Kartanonväki
- Hoivakoti Kaivopuisto

Lisäksi ennakkoäänestys suoritetaan aina sairaaloissa, ympärivuorokautista hoitoa antavissa laitoksissa sekä rangaistuslaitoksissa. Laitosten ennakkoäänestyksen suorittaa kolmijäseninen vaalitoimikunta, joka sopii laitosten kanssa siellä suoritettavan vaalitoimituksen ajankohdasta ennakkoäänestysajan puitteissa.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Kunnan äänestysalueista päättää valtuusto. Vuoden 2022 vaalissa noudatetaan valtuuston maistraatille ilmoittamia äänestysaluepäätöksiä. Vaalilain 9 §:n nojalla jokaisen äänestysalueen äänestyspaikan määrää kunnanhallitus. Kaupunginvaltuusto on päätöksellään vahvistanut Haapaveden äänestysaluejaon kahteen äänestysalueeseen.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

1. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että yleisenä ennakkoäänestyspaikkana v. 2022 aluevaaleissa on kaupungintalon hallituksen huone.

Ennakkoäänestysajat ovat seuraavat:

- 12.-14.1.2022 (ke-pe)	klo 9.00 - 16.00
- 15.1.2022 (la)	klo 10.00 - 14.00
- 16.1.2022 (su)	klo 11.00 - 14.00
- 17.- 18.1.2022 (ma-ti)	klo 9.00 - 20.00

Lisäksi kaupunginhallitus nimeää hallintojohtajan ennakkoäänestyksen vastuuhenkilöksi.

2. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että vaalilain 9 §:n mukainen ennakkoäänestys suoritetaan Haapaveden terveyskeskuksen vuodeosastolla, Paakkilanhovin vanhainkodissa ja Helmikartanossa sekä seuraavissa sosiaalihuollon yksiköissä:

- Paakkilanhovin palveluasunnot
- Peltolan ja Rantalan pienryhmäkodit
- Metsärinteen palvelukoti
- Hoitokoti Kartanonväki
- Hoivakoti Kaivopuisto

Vaalitoimikunta sopii laitoksen kanssa siellä suoritettavan vaalitoimituksen ajankohdasta ennakkoäänestysajan puitteissa.

3. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että vaalipäivän 23.1.2022 äänestysaika on klo 9.00-20.00 ja äänestyspaikat ovat äänestysalueittain seuraavat:

- Alarannan äänestysalue	Kaupungintalo
Tähtelänkuja 1, Haapavesi
- Kirkonkylän äänestysalue	Mäkirinteen koulu
Kytökyläntie 49, Haapavesi

Päätös:

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.
